

Ethvert lovforslag, der giver mulighed for myndighedsudøvelse over for den enkelte borger eller grupper af borgere, bør indeholde en grundig diskussion af, hvilke retssikkerhedsmæssige konsekvenser lovforslaget vil have for borgerne.

Med hensyn til bemyndigelsesbestemmelser, der overlader til ministeren at fastsætte ikketechniske regler af betydning for den enkelte borger, bør der ligeledes i lovforslaget optages en nærmere beskrivelse af, hvad bemyndigelsen skal anvendes til, og de retssikkerhedsmæssige konsekvenser.

Med forbillende i retsplejelovens regler for politi og anklagemyndighed skal der fastsættes nærmere regler for enhver myndigheds adfærd.

Bemærkninger til forslagets enkelte punkter

Ad 1

Udformningen af lovforslag er i dag aldeles utilstrækkelig. Lovforslagets bemærkninger er for ofte ufuldstændige og forhastede, ligesom der lovgives for meget i bemærkningerne. Love skal være klare og lettilgængelige.

En meget stor del af lovene vedrører erhvervsgrupper og almindelige borgeres dagligdag. Det er derfor helt afgørende, at lovene også kan læses og forstås af borgerne og medieerne, der ofte vil være det led, der formidler lovgivningen og forberedelsen af lovene til borgerne.

Det må tillige være et uomgængeligt krav til en moderne retsstat, at de lovforslag, som den til enhver tid siddende regering fremsætter, giver lovgiver et fuldstændigt beslutningsgrundlag. Kravet om klarhed vil tvinge både aktørerne i det lovforberedende arbejde og Folketinget til en gennemtænkning af lovenes konsekvenser og de med lovgivningen forbundne politiske og retlige spørgsmål.

De hyppigt fremsatte forslag til ændringslove øger uoverskueligheden. Det foreslås derfor, at der i ethvert lovforslag af den slags som bilag indsættes et udkast til lovebekendtgørelse.

Forslagsstillerne finder i det hele taget, at der bør stilles langt strengere kvalitetskrav til lovforslagene. Lovgiver skal have mulighed for at kende ikke mindst de retssikkerhedsmæssige konsekvenser af lovforslaget. Lovforslagets bemærkninger udgør ud over loveteksten den væsentligste del af lovgivers beslutningsgrundlag.

Det foreslås derfor, at der stilles krav om, at alle lovforslag, hvor det offentlige har myndighedsopgaver, skal indeholde en retssikkerhedsdiskussion og de konsekvenser, lovforslaget indebærer for borgerens retssikkerhed. Dette krav vil ikke blot medføre et

grundigere lovforberedende arbejde i ministerierne, men vil gøre lovforslagets konsekvenser mere gennemskuelige for Folketinget.

Et krav om, at lovforslaget skal indeholde en nøjere beskrivelse og begrundelse for, at der i forslaget optages bemyndigelsesbestemmelser, vil have samme effekt.

Et særligt problem udgør de hundredvis af straffebestemmelser. Strafsanktionen er i de senere år bragt i anvendelse for mere formelle overtrædelser. Det bør være en selvfølge, at straffebestemmelser – og ikke mindst den, der er fastsat i medfør af bekendtgørelser – alene indsættes efter en nøje overvejelse af, hvorvidt andre sanktioner kan overflødiggøre straf. Der tænkes navnlig på erstatning, ugyldighed og mulighed for tilbagekaldelse af tilladelser som sanktionsmulighed. Disse overvejelser skal fremgå af lovforslagets bemærkninger.

Forslagsstillerne foreslår endelig, at den nedsatte retssikkerhedskommission overordnet skal overveje nye retningslinjer for balancen mellem lovtækst og bemærkninger med det sigte at undgå lovgivning i bemærkningerne.

Ad 2

Den bestående lovgivning skal gennemgås med henblik på at fjerne unødvendige muligheder for tvangsindsættelse over for borgerne. Det gælder navnlig de mange bestemmelser om myndigheders adgang til privat ejendom, herunder bestemmelser om politiets bistand til at gennemtvunge adgang.

Tvangsindsættelse bør ikke i fremtiden hjemles, medmindre det enten kræver retskendelse og/eller betingelserne for at foretage indgreb i øvrigt er nøje beskrevet dels i den enkelte lov, dels i en ny »bog« i retsplejeloven.

Ad 3-5

Forslagsstillerne vil ikke stille krav om, at enhver bestemmelse, der giver en myndighed adgang til privat ejendom, skal være betinget af retskendelse. Det er derimod helt afgørende, at der fastsættes generelle betingelser for tvangsindgreb og regler, der beskriver, hvorledes den kontrollerende myndighed skal forholde sig, såfremt der konstateres lovovertrædelser.

I forbindelse med de mange myndighedsbeføjelser i form af uanmeldt kontrol er det helt afgørende af hensyn til borgernes retssikkerhed, at der i lighed med retsplejelovens bestemmelser for politi, anklagemyndighed og domstole fastsættes generelle og specielle regler for de myndigheder, der ikke i dag er reguleret af retsplejeloven. Retsplejeloven foreskriver